Amendamentul Pressler Cu privire la libertate pentru Moldova

(Sfirșit).

Dle Președinte, aceasta este o afirmație directă în sprijinul separării ilegale a autoproclamatei republici nistrene. Este o violare flagrantă a unui principiu cheie al C.S.C.E., conform căruia granițele trebuie schimbate numai pe cale diplomatică și cu consimțămîntul celor implicați.

Cu ocazia vizitei sale la Washington, Președintele Eltîn a semnat, împreună cu Președintele Bush, un Acord de Colaborare și Prietenie Americano-Rusă prin care cele două țări și-au înțeles să reafirme respectul lor pentru independența, suveranitatea și granițele existente ale statelor participante la C.S.C.E., inclusiv ale noilor state independente, și recunosc că schimbările de granițe pot fi efectuate numai prin mijloace pașnice și de comun acord, în concordanță cu regulile dreptului internațional și cu principiile C.S.C.E.».

Pentru ce atunci, cel puțin unele unități ale armatei a 14-a sprijină pe secesioniștii comuniști din regiunea Nistrului? De ce permite guvernul rus co-naționalilor ruși din regiunea Nistrului să impună o blocadă economică împotriva Moldovei? Dle Președinte, cred că aceste întrebări cer un răspuns precis.

Dle Președinte, în Rusia de astăzi faptele contrazic retorica. Pe deoparte Rusia a recunoscut guvernul Moldovei. Prin aceasta a recunoscut de asemenea statul Moldova, inclusiv granițele lui actuale. Statele Unite de asemenea au recunoscut guvernul Moldovei. Nici o țară nu are dreptul să violeze suveranitatea Moldovei.

În repetate rînduri oficialitățile ruse au protestat împotriva așa-ziselor acțiuni ale noilor state care, potrivit acestor oficialități, ar viola drepturile minorităților. Dle Președinte, în Moldova situația este inversă. Populația moldovenească a regiunii nistrene, reprezentînd 40% din populația zonei, este cea împotriva căreia autoritățile comuniste acționează discriminator. Aș dori să le reamintesc Senatorilor că autoritățile autoproclamatei republici nistrene au fost printre primii care s-au ridicat să sprijine încercarea de puci din august trecut. Aceste oficialități nu sînt preocupate de drepturile omului ci de putere și de întoarcerea la sistemul fostei Uniuni Sovietice.

Dle Președinte, a luat contact cu mine reprezentantul Moldovei la Națiunile Unite. El a cerut Statelor Unite să amîne ajutorul către Federația Rusă pînă cînd aceasta își retrage armata a 14-a din Republica Moldova. El a mai cerut Statelor Unite să trimită observatori în regiunea conflictului pentru a verifica încetarea focului — care în momentul de față nu este respectată — și pentru a supraveghea retragerea armatei a 14-a. Sînt cum nu se poate mai de acord cu ambasadorul Moldovei la Națiunile Unite. El are perfectă dreptate.

Dle Președinte, Rezoluția pe care v-o supun are scopul de a promova rezolvarea pașnică a situației din Moldova. Ea cere Statelor Unite să îndemne prin toate mijloacele posibile guvernul rus să-și retragă armata a 14-a din Moldova, așa cum președintele Eltîn a și fost de acord să o facă. Rezoluția sprijină o încetare a focului viabilă în regiune. În sfîrșit, prin ea se cere constituirea unui comitet militar mixt de supraveghere pentru a observa retragerea ordonată și rapidă a fostelor trupe sovietice din Moldova.

Dle Președinte, insist asupra adoptării acestui amendament care plasează Statele Unite în mod ferm de partea păcii și stabilității viitoare din Moldova și Rusia. Cer adoptarea amendamentului și îl supun la vot.

(Moldova-pres).

Primire la Președintele Moldovei

În prima jumătate a zilei de 1 iulie, dl Mircea Snegur, președintele Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu membrii Comisiei pentru Securitate și Cooperare în Europa a Congresului Statelor Unite ale Americii, în frunte cu dl David Evans.

În cadrul dialogului, care a avut un caracter constructiv, a fost abordată problema eliminării pe cale pașnică a conflictului declanșat de forțele secesioniste în raioanele de est ale Moldovei.

Răspunzînd la întrebările ce i-au fost puse, dl Mircea Snegur a subliniat că Parlamentul Republicii Moldova a făcut o serie de propuneri constructive și este gata să accepte compromisurile rezonabile pentru rezolvarea conflictului, însă liderii separatiști nu vor să renunțe la ambițiile lor deșarte, ambiții care vin în flagrantă contradicție cu dorința poporului de a trăi într-o Moldovă unică și indivizibilă.

Analizînd motivele unui asemenea comportament, președintele Mircea Snegur a estimat că armata a 14-a a Federației Ruse dislocată în stînga Nistrului reprezintă o frînă evidentă în calea păcii, dat fiind că ea s-a implicat direct în acțiunile de luptă cu tehnică militară și forțe umane. În acest context domnia sa a pledat pentru «conservarea în fază embrionară a ostilităților», chestiune ce va fi discutată în cadrul întrevederii celor patru miniștri de externe ai Moldovei, României, Ucrainei și Rusiei, precum și în cadrul preconizatei întîlniri la vîrf cu omologul său rus — Boris Eltîn.

Referindu-se la procesul antrenării ONU în medierea conflictului, Snegur a apreciat eficiența acestor organizații internaționale pentru pacea și liniștea lumii, estimînd că Moldova contează pe sprijinul lor în lupta pentru menținerea independenței, suveranității sale teritoriale, recunoscută de forurile internaționale.

Membrii Comisiei pentru Securitate și Cooperare în Europa a Congresului Statelor Unite au salutat inițiativele de pace ale conducerii republicii, precizînd că vor face tot ce le va sta în putință pentru a-și forma o opinie obiectivă în acest sens. Ei au promis ca în cadrul întrevederilor de la Helsinki și misiunilor pe care le vor face în Moldova cu prilejul viitoarelor alegeri din viața politică a țării, să viziteze și localitățile din stînga Nistrului, unde trăiesc mulți refugiați. Informația va fi prezentată pe această cale și sub forma unui raport în Congresul S.U.A.

Dl Mircea Snegur a subliniat în încheierea întîlnirii celor prezenți că această cale și viitoarele contacte cu reprezentanții Congresului S.U.A. vor contribui la o mai bună înțelegere de către opinia publică americană a dificultăților cu care se confruntă Moldova în procesul edificării statului de drept și a economiei de piață, la o mai obiectivă informare a acesteia despre adevărata situație din țara noastră, despre eforturile pe care le depune conducerea Republicii Moldova pentru soluționarea pașnică a conflictului din Transnistria, ceea ce va duce la o mai bună înțelegere a politicii externe a Republicii Moldova.

Vizită a congresmanilor americani

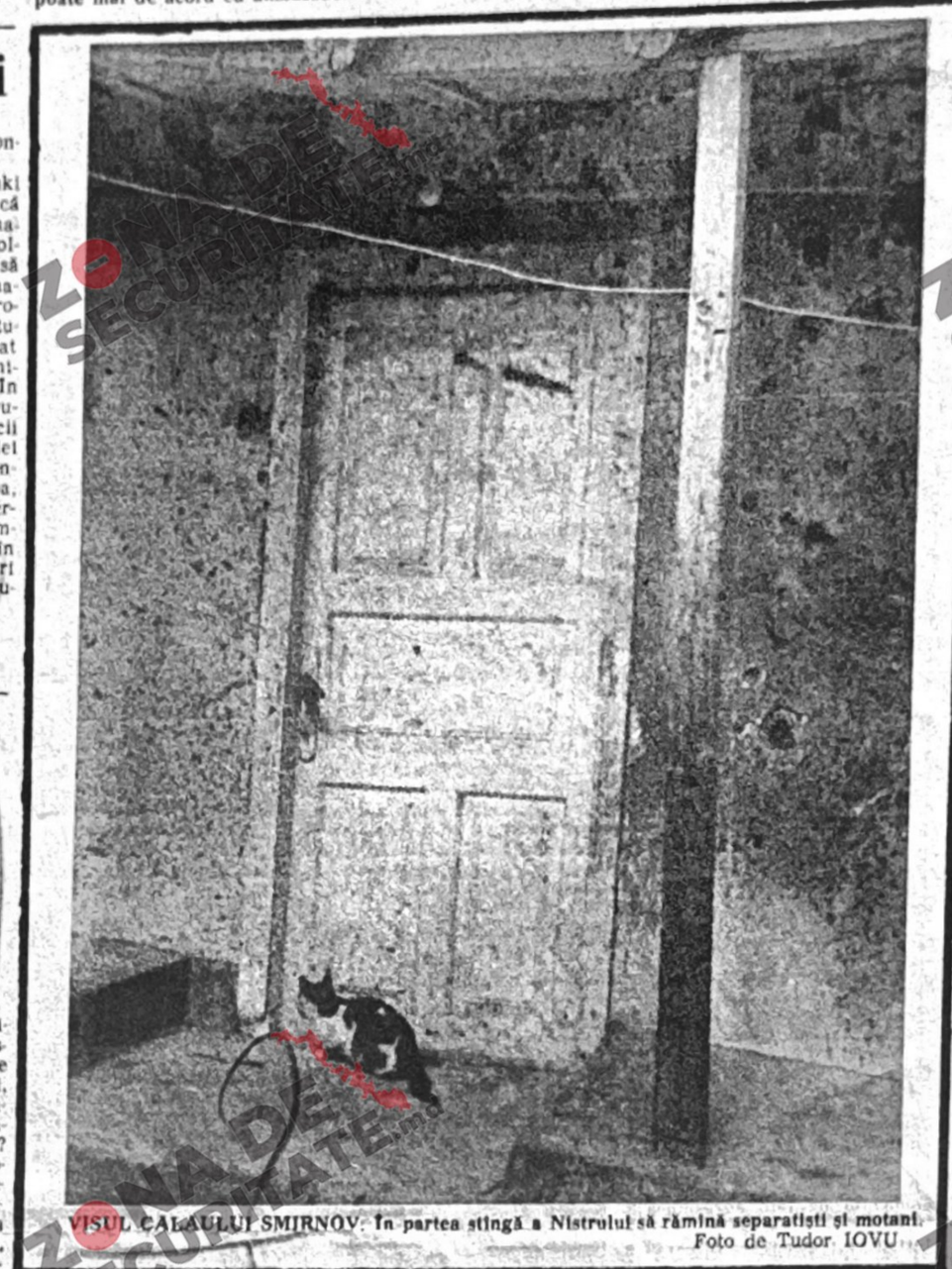
În Republica Moldova s-a aflat, într-o vizită de o zi, o delegație a congresmanilor americani care reprezintă Comisia pentru Securitate și Cooperare în Europa a legislativului american. Scopul vizitei a fost de a avea întrevederi cu conducătorii republicii și de a se documenta asupra conflictului din raioanele estice ale Moldovei. După cum i-a declarat corespondentului Moldova-pres, dl David Evance, șeful delegației, consilierul superior al Comisiei, materialul colectat pe teren va fi utilizat pentru informarea membrilor Congresului S.U.A. și a participanților la reuniunea șefilor de state — membre ale C.S.C.E., care va avea loc luna aceasta la Helsinki.

În cadrul vizitei, membrii acestei Comisii, cunoscute în America și în întreaga lume cu denumirea de Comisia Helsinki a Congresului S.U.A., s-au întîlnit cu președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, cu vicepreședintele Parlamentului, dl Victor Pușcașu, cu membri ai unor comisii parlamentare. Oaspeții americani au stat de vorbă, de asemenea, în Comitetul pentru problemele refugiaților cu locuitorii rămași fără acoperiș, veniți din stînga Nistrului.

În urma acestor discuții, au declarat membrii delegației, ei au căpătat o imagine destul de netă asupra esenței conflictului transnistrean, care a depășit stereotipurile despre acest conflict, existente pînă acum și servite opiniei publice internaționale de către mass-media rusă. Ei s-au convins și de faptul că acest conflict nu are caracter interetnic sau teritorial, similar, de exemplu, celui din Karabah, ci e provocat de forțele conservatoare proimperiale.

Membrii Comisiei Helsinki au constatat și realitatea că pentru mijloacele de informare în masă ale Republicii Moldova este foarte dificil să contracareze pe arena internațională puternica mașină propagandistică a Federației Ruse, care difuzează premeditat informații false despre evenimentele din Transnistria. În acest context, ei au dat asigurări conducătorilor republicii că vor face cunoscut opiniei mondiale adevărul despre conflictul din Transnistria, ba, mai mult decît atît, vor încerca să influențeze asupra membrilor Congresului S.U.A. în vederea adoptării unor hotărîri corespunzătoare față de Rusia.

(Moldova-pres).

VISUL CĂLĂULUI SMIRNOV: În partea stîngă a Nistrului să rămînă separatiști și motani.
Foto de Tudor IOVU

Și țar, și prim-secretar?

După o perioadă de uitare în conștiința contemporanilor, după ce a emoționat și a indus în eroare, după ce a făcut treabă de comunist-opozițional și de naționalist velicorus, **Boris Eltîn** începe să nu mai suporte libertatea, se răsfață la colaboratorii apropiați, își îmbracă fața de țar și pășește în logia de prim-secretar. Prea curată nu fusese istoria vieții lui nici înainte de urcarea pe tron, prea clare nu apar nici împrejurările din august 1991 cînd a respins lovitura de stat împotriva lui Gorbaciov ca să la el puterea, prea bine nu-i șade Rusiei, cerșind și primind, de exemplu, de la Germania, pe care tocmai o învinsese în cel de-al doilea război mondial, și de la America, pe care toți liderii sovietici au anunțat că o vor întrece, dar insuportabil devine noul președinte rus prin felul cum se poartă cu Republica Moldova, căreia armata lui îi însingerează hotarele, îi îndoliază familiile și-i amenință liderul și integritatea. Dar cui să ne plîngem? Cele mai recente declarații insolente ale lui Eltîn sînt făcute de el cu gura abia încălzită în S.U.A., unde a fost ovaționat și aclamat pentru înaltele dovezi de fidelitate și pentru toată demagogia lui anticomunistă. De ce demagogie? Pentru că Eltîn n-ar trebui să uite că el a ajuns ceea ce este numai pentru că a existat un Partid Comunist al Uniunii Sovietice, care l-a descoperit, l-a crescut, l-a susținut și avansat. Desigur orice despărțiri sînt posibile, dar nimeni n-are dreptul să se prefacă inocent, cînd urmele sîngelui rosu-fi-mai răscesc încă prin biografie și pe singe. Însă probabil că e la modă lipsa de caracter.

Nu poate fi negată prezența, și altădată în istorie, a unor personalități care nu se sfiesc să treacă lesnicios de la o orientare la alta. Dar chiar de la roșu la antiroșu nu prea a trecut nimeni într-un timp atît de scurt. Nu fac aici acest portret al lui Boris Eltîn pentru a mă mira de contradicțiile lui lăuntrice, ci pentru că un asemenea vecin, chiar îndepărtat, trebuie avut în vedere în toate circumstanțele istorice și geografice.

Eltîn îl amenință pe **Snegur**. Eltîn are tupeul de a amenința Moldova. Cine să-i dăprească? El a obținut de la americani, după cîte ne dăm noi seama, o anumită libertate de mișcare regională, după ce le-a lăsat acestora o nesperată libertate de mișcare planetară. Eltîn șantajează poporul român cel blînd și omenos din Basarabia. **Armata a 14-a trece prin foc Tighina, însingerează Coșnița, Doroțcaia și Cocierii**, ocupă brazde largi din Transnistria, aparținătoare de Republica Moldova. Și nimeni nu propune nici un embargo la adresa Rusiei invadatoare, ba din contra abia acum obține Rusia de la marile puteri occidentale cea mai favorabilă încadrare morală și cele mai bogate făgăduințe economice. Politica embargoului nu funcționează decît cînd vor mai marii planetei. Ea nu pedepsește fapte, ci idiosincrazii. Ea nu sancționează fărădelegea, ci consacră fărădelegea. Cu ce e mai puțin vinovată, în fața Comunității internaționale, Rusia decît Serbia? Dar e vinovată Serbia? Și chiar dacă e vinovat cineva din Serbia, e vinovată țara, e vinovat poporul? Și dacă există o regulă a embargoului, de ce nu se aplică ea și Rusiei, care nu în Moldova prima oară își folosește abuziv armatele împotriva altor popoare? Dar cine are autoritatea morală să judece și să pedepsească pe alții? America? Recentele hotărîri cu privire la dreptul american de a răpi, din interiorul unor țări suverane, persoane pe care autorități americane le consideră ca atare, consacră, și ele, nu legea, ci **fărădelegea**. O asemenea enormitate nemaiîntîmplîndu-se în istoria contemporană.

Și-atunci, bineînțeles că Eltîn poate liniștit amenința și însingera Moldova. Mai mult decît atît, el o face invocînd legitima apărare. Eltîn anunță, iar agențiile de presă preiau comunicarea sa că trebuie să pună la punct Moldova agresoare, vinovată de moartea a zeci și zeci de oameni!! Deci Rusia ocupă cu una din cele mai puternice armate din lume pe teritoriul Transnistriei, care face parte din Republica Moldova, sate și orașe aparținînd Republicii Moldova, sînt bătute cu tunul, cu rachetele și cu toate armele de foc de către armata a 14-a, de către separatiștii rusofoni înarmați de ruși și de către voluntari mai mult sau mai puțin ca zeci, plătiți împărătește pentru mercenariatul lor, iar Boris Eltîn amenință Moldova, acuzînd-o pe ea de toate acestea.

Doza de cinism a fiecărei perioade istorice a rămas intactă. Contemporanul nostru Boris Eltîn concurează pri-

(Sfîrșit în pag. 4).

Întîlnire cu reprezentanții locuitorilor din raioanele de est ale republicii

La 2 iulie dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu membrii societății «Transnistria», cu studenți din partea stîngă a Nistrului și cu refugiați din zona de est a Republicii Moldova, transmite Moldova-pres.

Cei prezenți au relatat despre situația ce s-a creat în raioanele răsăritene ale Moldovei, făcînd propuneri constructive pentru normalizarea ei. Este de remarcat că accentul s-a pus pe metodele politice de reglementare a conflictului, cum ar fi informarea corectă a opiniei mondiale, prin deplasarea delegațiilor din partea locului, atît în orașele fostei Uniuni, cît și peste hotare, spre a-i convinge pe cei ce au forță de decizie să contribuie la încetarea agresiunii Rusiei împotriva Republicii Moldova.

Dl Mircea Snegur a acceptat propunerile făcute relevînd, totodată, că va introduce în aparatul prezidențial un consilier de stat pentru problemele raioanelor din stînga Nistrului care să se ocupe de necesitățile locuitorilor din această zonă. Domnia sa a constatat cu satisfacție că populația dă dovadă de înțelegere a momentului de cumpănă pe care îl traversează republica, că se pronunță pentru o Moldovă unică și indivizibilă. S-a mai estimat că parlamentarii depun eforturi constructive în vederea eliminării pericolului de război civil, dar că în acest moment este tot atît de important să fie promovată o politică externă activă de informare corectă asupra fărădelegilor comise de către forțele proimperiale, asupra genocidului la care este supusă populația băștinașă.

(Moldova-pres).

Întîlnire la președinția României

La invitația președintelui Ion Iliescu, a avut loc miercuri, la Palatul Cotroceni, o întîlnire a președintelui României cu șefi ai partidelor reprezentate în Parlament.

În prezența primului ministru, a președinților celor două camere ale Parlamentului, a președinților comisiilor de politică externă și apărare ale Parlamentului, președintele Ion Iliescu a făcut o scurtă informare asupra evenimentelor din Republica Moldova, a prezentat rezultatele întîlnirii de la Istanbul, ca și eforturile făcute de diplomația română pentru restabilirea păcii în zonele de conflict — următoarea întîlnire a miniștrilor de externe ai Republicii Moldova, Rusiei, Ucrainei și României urmînd să aibă loc la Moscova în ziua de 3 iulie a.c.

Întîlnirea a prilejuit un util schimb de opinii asupra problemelor puse în discuție.

(Rompres — Moldova-pres).

Conferință de presă la Consiliul Europei

Delegația parlamentară română, care a luat parte la lucrările sesiunii de vară a adunării parlamentare a Consiliului Europei, a organizat o conferință de presă în cadrul căreia au fost prezentate multiple aspecte legate de momentul politic actual din România, transmite Rompres, reluată de Moldova-pres. Într-o declarație care a precedat întrebările ziariștilor dl Moiș Vasile a trecut în revistă eforturile pentru edificarea statului de drept, pentru trecerea la economia de piață, făcînd cunoscută ziariștilor prezenți data alegerilor legislative și prezidențiale. De asemenea au fost menționate principalele aspecte legate de evoluția raporturilor dintre România și Consiliul Europei.

Pe de altă parte în numele tuturor celor 10 membri ai delegației care au fost prezenți la conferința de presă vicepreședintele Senatului a exprimat un protest [illegible] de declarațiile [illegible] formulate de membrii [illegible] de tancuri și echipament militar românesc în zona conflict din Transnistria, [illegible] că în opinia [illegible] singura soluție este [illegible] și că orice încercare [illegible] luționare trebuie să [illegible] cedat de retragerea [illegible] armatei a 14-a aflată [illegible] risdicția Federației [illegible] solicitarea ziariștilor de [illegible] detalii, domnia sa a [illegible] sublinize că o [illegible] directă cu caracter [illegible] agrava situația și [illegible] zenta «o aventură [illegible] tă». În același context [illegible] viu Mureșan a declarat [illegible] tilor că acuzațiile [illegible] de parlamentarii [illegible] dată sub nici o formă [illegible] tuie o componentă a [illegible] război informațional [illegible] care se încearcă [illegible] atenției de la acțiunile [illegible] sive ale armatei a 14-a.

— CITITORUL I A ATITUDINE

Prietenii la nevoie se cunosc

E mare lucru să ai prieteni. Chiar și mai puțini dar devotați, credincioși, de nădejde. Pe care te poți bizui la nevoie și ești sigur, că nu te vor da de sminteală în momentele de grea cumpănă.

Moldovioara noastră astăzi ca niciodată are nevoie de prieteni și vecini buni. Chiar și marea noastră vecină Ucraina, de care ne legasem mari speranțe, în ultima vreme își dă arama pe față: cu orice prilej presoară sare pe rana noastră singerîndă. Să luăm de exemplu declarația de odinioară a domnului Leonid Kravciuk, cît și poziția lui fermă de la întîlnirea de la Istanbul de a deveni «garant al stabilității în Transnistria» cu condiția că «Moldova să asigure autonomie poporului» (?) din Transnistria. Iată o așa răsplată «prietenească» față de toate frumoasele noastre năzuințe.

Deci am putea să-i calificăm pe dl Kravciuk ca un mare om politic și iscusit diplomat. Nu zic, poate o fi așa, dar mi se pare, aici e și ascuns șiretlicul diplomatului Kravciuk. De a-și face parte din prestigiul propriu în detrimentul chiar și al [illegible] dovei. De ce să nu-i [illegible] pe Boris Eltîn în [illegible] sale în Transnistria, [illegible] pe acesta mai blajin [illegible] la Crimeea și Flota Mării [illegible] gre? Și unde mai pui [illegible] vor fi înveșnicite după [illegible] și celelalte pămînturi [illegible] nene» ca Bucovina de [illegible] ținutul Herța și partea de [illegible] a Basarabiei. Și deci, [illegible] bătut palma la fel cum a [illegible] răsul Molotov cu Fon Ribbentropp. În felul acesta [illegible] le de influență și cointeresează [illegible] se împart «frățește».

Dar cu ce ne alegem? Cu dureri și fără prieteni. Ce ne rămîne de făcut? Rămîne să ne mobilizăm [illegible] rezervele de voință și [illegible] mism, să apărăm Libertatea [illegible] Demnitatea de neam. Deci de [illegible] prieteni de o zi mai bine să [illegible] părtășim soarta grea sau [illegible] voioasă de sihastru.

Ion PRISACARU
Chișinău

Regina emisiunilor-minciuna

Sîmbăta trecută pentru prima oară am ascultat emisiunea de radio al așa-zisei republici moldovenești nistrene. Ascultam și mi se făcea groază. La ferme speciale, unde se cresc șerpi, ca rezultat al unui lucru greu și migălos, se adună picătură cu picătură, gram cu gram veninul, întru salvarea sănătății omului. Iar aici, la radio, curg fără stavilă rîuri întregi de venin, întru distrugerea vieții omenești.

Fiecare frază rostită, fiecare gînd constituie o minciună, o denaturare a situației. Totul e întors cu capul în jos. Criminalii separatiști sînt numiți «eroi», conducerea Republicii Moldova, inclusiv Președintele, este etichetată, insuflată în modul cel mai grosolan și neobrăzat, învinuită de agresiune. Adevărații agresori sînt numiți apărători.

Totul e întors pe dos. Regina emisiunii este minciuna.

Dar aceasta nu e totul. Postul de radio în mod deschis cheamă insistent armata a 14-a a Rusiei să intervină în conflict, adică să declare război Republicii Moldova. Ceea ce s-a întîmplat mai apoi.

E un lucru înfiorător — toate adresările femeilor, ale veteranilor, ale altor categorii de oameni (dacă în genere pot fi numiți astfel) chemau la luptă. Veteranii din Grigoriopol cereau arme. Dornice de sînge erau și femeile din același orășel. Și nimeni nu cheamă la calm, la încetarea conflictului, la reglementarea lui pe cale pașnică.

Sîngele și moartea nu-i învață nimic pe separatiști. Ei tind să-și mențină puterea pe pămînt străin, neapărat cu forța, cu patul armei. Viața oamenilor pentru ei nu înseamnă nimic.

Una din oratoarele din Grigoriopol cheamă să fie lichidat institutul din Tiraspol, numit de către dumneaei «gadiușnik». Mă gîndeam, cît de greu le vine profesorilor și studenților de acolo sub regimul fascist de ocupație.

Un atac ideologic al postului de radio tiraspolean e mai periculos decît un atac direct de tancuri, deoarece dezinformează milioane și milioane de oameni, denaturează psihologia oamenilor, îi înrăiește, îi face agresivi, dornici de sînge.

Afirmația că în raioanele din stînga Nistrului Chișinăul a pierdut războiul informativ s-a făcut în repetate rînduri și din partea deputaților, și la sesiunile parlamentului. Faptul nu înseamnă altceva decît lipsirea locuitorilor din stînga Nistrului de informație veridică, ei n-au de unde ști despre eforturile Chișinăului de aplanare pe cale pașnică a conflictului armat.

Dar în ultimul timp te convingi tot mai mult, cu regret, că și cetățenii Moldovei din partea dreaptă a Nistrului sînt lipsiți de posibilitatea de a căpăta operativ informație obiectivă despre situația reală din zona conflictului. Incluzîndu-se bandițește pe undele radioului național, separatiștii aproape zi și noapte transmit informație denaturată locuitorilor Moldovei, Ucrainei, Rusiei, Belarusiei, Minciuni sfruntate, dar spuse atît de profesional, că nu fiecare poate înțelege unde e minciună și unde adevăr. Voi apela la un exemplu din emisiunile radioului Tiraspol. «Oameni de bună credință, bandiții din Chișinău au început un nou atac militar de mari proporții asupra poporului Transnistriei. Demofasciștii împușcă fără milă populația pașnică a orașului Bender. Ard cartiere întregi, mor femei, bătrîni, copii. Numai explozii, foc, sînge...»

Acesta e tonul tuturor emisiunilor smirnoviste. Ce propunem noi în locul acestor minciuni? Aproape nimic. Toată duminica am încercat să ascult la televizor cea mai elementară informație și explicație din partea persoanelor oficiale despre evenimentele ce se produc la Bender. Ediția specială transmisă peste fiecare oră a «Mesagerului» repeta una și aceeași informație. Dar așa și n-a fost posibil a pricepe ce s-a întîmplat la Bender. Din emisiunile televiziunii naționale înțelegeai că situația din oraș e controlată de organele legitime ale puterii de stat. Dar deschid tranzistorul și iarăși dau de vocea Tiraspolului. Vorbește Smirnov, Safonov, se transmite informație din Slobozia, Camenca, Dubăsari, Grigoriopol. Și regulat din Bender. Din aceste emisiuni aflu că armata 14 păstrează neutralitate, dar Benderul a fost apărat mulțumită vitejiei a 21 de cazaci, care au respins atacul a peste 500 de polițiști, al trupelor blindate și tancurilor.

Să crezi acestor informații? Desigur că nu, sînt adevărate prostii. Înțelege acest lucru un om competent. Dar ce-i rămîne să facă omului de rînd, dacă în loc de informație la radio și televiziune i se prezintă fel de fel de explicații referitoare la raioanele de est ale Moldovei, concluzii și meditații despre caracterul legal al acestui conflict.

Le asculți pe toate și te convingi că nu-i exclusă nici pierderea războiului informativ pe malul drept al Nistrului, deși adevărul e de partea noastră. Am avut posibilitate să aflu informație suplimentară ascultînd sesiunea parlamentului. Mi-a părut demnă de atenție propunerea unui deputat ca TVM să lucreze zi și noapte pentru a beneficia de informație veridică toți cetățenii Moldovei, de pe ambele maluri ale Nistrului.

Pentru a informa operativ populația republicii despre evenimentele actuale e rațional că în republică să fie coordonate acțiunile presei republicane și raionale, radioteleviziunii naționale. Ca informația să fie operativă, diversă și obiectivă pot fi folosiți jurnaliștii ziarelor raionale, radiodifuziunii locale, care cunosc situația pe teren.

În felul acesta, se poate folosi mai eficient una din cele mai puternice arme — cea informativă, care trebuie să joace unul din rolurile principale în ce privește difuzarea adevărului despre evenimentele din Moldova. Cît o să mai îngăduim ca minciuna să predomine asupra adevărului?

(«Farul nistrean» din 24 iunie, Rezina).

APEL

CĂTRE AMBASADORII ȚĂRILOR LUMII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Astăzi în Republica Moldova, care abia a pășit cu adevărat pe calea independenței, se varsă sînge nevinovat, se distruge patrimoniul național, se face o tentativă de genocid. Măsurile întreprinse de conducerea republicii în vederea soluționării conflictului pe cale pașnică se lovesc de peretele neînțelegerii, cimentat de forțele militare ale armatei a 14-a a Rusiei.

Majoritatea absolută a populației Moldovei — români, ucraineni, ruși, bulgari, găgăuzi, evrei etc. — nu doresc acest război, deoarece el nu poate avea învingători, ci numai pierderi umane și materiale. Acest război este fratricid: de ambele părți ale frontului stau față-n față reprezentanții aceleiași naționalități.

Noi dorim un singur lucru — instaurarea păcii multașteptate pe acest pămînt, integritatea republicii și soluționarea tuturor problemelor pe cale politică, civilizată.

Locuitorii Moldovei au fost atrași într-o cursă cu urmări tragice pentru viitorul lor și al copiilor lor. Ne adresăm Dumneavoastră, iar prin intermediul Dumneavoastră parlamentelor tuturor țărilor comunității mondiale: [illegible] prindeți tot posibilul pentru a opri acest război sîngeros. Atragerea în el a puterilor state aduce un pericol real întregii Europe, întregului glob.

Să nu permitem transformarea sfîrșitului acestui secol zbuciumat într-un sfîrșit al lumii!

Participanții la demonstrația din 30 iunie 1992 în **Chișinău, Republica Moldova**: **10 mii de oameni de la diferite mișcări democratice și partide politice.**

Apelul este transmis personal ambasadorilor S.U.A. României, Belorusiei.

Și țar, și prim-secretar?

După o perioadă de urcuș în conștiința contemporanilor, după ce a emoționat și a indus în eroare, după ce a făcut treabă de comunist-opoziționist și de naționalist velico-rus, **Boris Elțin** începe să nu mai suporte libertatea, se răstește la colaboratorii apropiați, își îmbracă fața de țar și psihologia de prim-secretar. Prea curată nu fusese istoria vieții lui nici înainte de urcarea pe tron, prea clare nu apar nici împrejurările din august 1991 cînd a respins lovitura de stat împotriva lui Gorbaciov ca să ia el puterea, prea bine nu-i șade Rusiei, cerșind și primind, de exemplu, de la Germania, pe care tocmai o învinsese în cel de-al doilea război mondial, și de la America, pe care toți liderii sovietici au anunțat că o vor întrece, dar insuportabil devine noul președinte rus prin felul cum se poartă cu Republica Moldova, căreia armata lui îi însîngerează hotarele, îi îndoliază familiile și-i amenință liderul și integritatea. Dar cui să ne plîngem? Cele mai recente declarații insolente ale lui Elțin sînt făcute de el cu gura abia încălzită în S.U.A., unde a fost ovaționat și aclamat pentru înaltele dovezi de fidelitate și pentru toată demagogia lui anticomunistă. De ce demagogie? Pentru că Elțin n-ar trebui să uite că el a ajuns ceea ce este numai pentru că a existat un Partid Comunist al Uniunii Sovietice, care l-a descoperit, l-a crescut, l-a susținut și avansat. Desigur orice despărțiri sînt posibile, dar nimeni n-are dreptul să se prefacă inocenți, cînd urmele steagului roșu îi mai trădează încă prin biografie și pe sînge.

Însă probabil că e la modă lipsa de caracter.

Nu poate fi negată prezența, și altădată în istorie, a unor personalități care nu se sfiesc să treacă lesnicios de la o orientare la alta. Dar chiar de la roșu la antiroșu nu prea a trecut nimeni într-un timp atît de scurt. Nu fac aici acest portret al lui Boris Elțin penrtu a mă mira de contradicțiile lui lăuntrice, ci pentru că un asemenea vecin, chiar îndepărtat, trebuie avut în vedere în toate circumstanțele istorice și geografice.

Elțin îl amenință pe **Snegur**. Elțin are tupeul de a amenința Moldova. Cine să-l oprească? El a obținut de la americani, după cîte ne dăm noi seama, o anumită libertate de mișcare regională, după ce le-a lăsat acestora o nesperată libertate de mișcare planetără. Elțin șantajează poporul român cel blînd și omenos din Basarabia. **Armata a 14-a trece prin foc Tighina, însîngerează Coșnița, Doroțcaia și Cocierii**, ocupă brazde largi din Transnistria, aparținătoare de Republica Moldova. Și nimeni nu propune nici un embargo la adresa Rusiei invadatoare, ba din contra abia acum obține Rusia de la marile puteri occidentale cea mai favorabilă încadrare morală și cele mai bogate făgăduințe economice. Politica embargoului nu funcționează decît cînd vor mai marii planetei. Ea nu pedepsește fapte, ci idiosincrazii. Ea nu sancționează fărădelegea, ci consacră fărădelegea. Cu ce e mai puțin vinovată, în fața Comunității internaționale, Rusia decît Serbia? Dar e vinovată Serbia? Și chiar dacă e vinovat cineva din Serbia, e vinovată țara, e vinovat poporul? Și dacă există o regulă a embargoului, de ce nu se aplică ea și Rusiei, care nu în Moldova prima oară își folosește abuziv armatele împotriva altor popoare? Dar cine are autoritatea morală să judece și să pedepsească pe alții? America? Recentele hotărîri cu privire la dreptul american de a răpi, din interiorul unor țări suverane, persoane pe care autorități americane le consideră ca atare, consacră, și el, nu legea, ci **fărădelegea**. O asemenea enormitate nemaîntîmplîndu-se în istoria contemporană.

Și-atunci, bineînțeles că Elțin poate liniștit amenința și însîngera Moldova. Mai mult decît atît, el o face invocînd legitima apărare. Elțin anunță, iar agențiile de presă preiau comunicarea sa că trebuie să pună la punct Moldova agresoare, vinovată de moartea a zeci și zeci de oameni!!! Deci Rusia ocupă cu una din cele mai puternice armate din lume pe teritoriul Transnistriei, care face parte din Republica Moldova, sate și orașe aparținînd Republicii Moldova, sînt bătute cu tunul, cu rachetele și cu toate armele de foc de către armata a 14-a, de către separatiștii rusofoni înarmați de ruși și de către voluntari mai mult sau mai puțin cazaci, plătiți împărătește pentru mercenariatul lor, iar Boris Elțin amenință Moldova, acuzînd-o pe ea de toate acestea.

Doza de cinism a fiecărei perioade istorice a rămas intactă. Contemporanul nostru Boris **Elțin** concurează pri-

(Sfîrșit în pag. 4).

Și țar, și prim-secretar?

(Sfîrșit).

vilegiat cu cel mai mari cinici ai istoriei. Și se bucură de ajutorul celorlalți cinici, cu care sîntem contemporani, în bătălia criminală cu țările mici și lipsite de ajutor. Aproape că e de mirare întîrzierea cu care Rusia cere sau va cere un embargo împotriva Moldovei. Dar poate Eltîn are alte socoteli. Poate el dorește să elibereze încă o dată Moldova și să-și spele mașina de bărbierit (popoare) în apele Prutului. Sau ale Mureșului. Sau ale Crișului. Cumpănă aici are deocamdată Boris Eltîn libertatea de mișcare. Dar are. Și-atunci țarul e nervos.

Pe Eltîn, dacă nu azi, mîine, îl vor pedepsi eltînii. Ei nu și-au ieșit la orizont, mai radicali sau mai blînzi, dar tot periculoși pentru noi, comuniști sau anticomuniști.

Și-acum o întrebare pentru cei care împart România slăbind-o și făcînd-o incapabilă de replică la amenințările obraznice ale țarului unidimensional. Merită să ne divizăm noi după criterii politice (comuniști, anticomuniști, liberali, antiliberali, țărăniști, antițărăniști) cînd fostul comunist Eltîn obține credibilitatea clamoroasă a Congresului american prin declarații anticomuniste spectaculoase pentru ca, o zi mai tîrziu, întors la Moscova, să șantajeze, să amenințe, să șignească o țară liberă mai nenuanțat, mai antidemocratic, mai desțănțat decît orice lider comunist din istoria țării sale? Să mă ierte Boris Nicolaevici, să mă ierte anticomuniștii, care ne fac mai mult rău decît comuniștii, dar eu îl prefer, în situația acesta, pe Vladimir Ilici Lenin, cel din 1917, cînd dădea decretele pentru pămînt și pentru pace. Bineînțeles, că nici Lenin nu e mai breaz decît Eltîn, pe total. Dar în vremea lui Lenin, Basarabia s-a putut uni cu România. Ceea ce a îndrăznit Boris Nicolaevici în declarațiile sale războinice din iunie 1992 seamănă, ca două picături de vodcă ruskaia, cu ultimatumul lui Stalin din 1940. Ultimatum este și ceea ce ne-a făcut să auzim Boris Eltîn. Un ultimatum nedemn de liberalismul pe care-l afișează conducătorul rus în toate prilejurile. Și încă un paradox: toți politicienii ruși de anvergură, indiferent de concepțiile politice, au față de Republica Moldova aceeași atitudine dușmănoasă. Și nu e întîmplător că e așa. Pentru că problema nu ține de comunism, de neocomunism sau de anticomunism, ci e de natură imperială. **Comunismul a fost o mască ideologică și politică pe chipul imperiului în veșnică expansiune. Nu comunismul a inventat Imperiul de la Răsărit, ci Imperiul de la Răsărit a inventat comunismul, pentru o perioadă istorică.** De-aceea lupta noastră pentru supraviețuire, ca stat unitar român, nu trebuie să fie ideologică — nu poate fi ideologică și politică! — ea trebuie să fie națională. Ni s-a dat să înecăm un drog de

ARHIVA ELECTRONICĂ a Fundației Europene Titulescu

ocazie: **anticomunismul.** Dar anticomunismul este acum o diversiune, la fel de periculoasă ca și comunismul, pentru că divizează poporul, provoacă revanșe și schizme. Nu despre asta este vorba, ci despre subjugare economică, socială și națională. Cer încă o dată anticomuniștilor să-mi arate o singură mișcare politică din Rusia, care luptă pentru libertatea altor popoare sau care măcar se solidarizează, de exemplu, cu Moldova, aflată sub agresiunea armatei rusești cu numărul 14. Atît doresc: un exemplu. Din păcate, acest exemplu nu poate fi dat, decît eventual ca o anomalie, respinsă de organismul vital al Rusiei care nu se poate mulțumi cu un rol secund în istorie. Și-atunci de ce să sfărîmăm noi România în lupte politice, de ce să fim noi mai catolici decît papa și mai ideologizați decît turnurile de expansiune ale ideologiei veacului? A fost Eltîn consacrat ca anticomunist și ca demolator al comunismului în țara sa, în aplauzele, ovațiile și aclamațiile celei mai anticomuniste societăți, care este societatea americană? A fost! Cum se comportă el față de dreptul legitim al Moldovei de a fi ea însăși, dacă nu parte a României Mari? Care e atitudinea anticomunistului Eltîn față de armata rusă care a îndoliat Tighina? Eu știu că Eltîn nu ca anticomunist face gravele erori pe care le face, ci ca țar rus, dar să nu mi se mai spună că vinovăția este ideologică și că de tot ce se întîmplă numai comuniștii sînt de vină. **Eltîn n-a amenințat și n-a șantajat Moldova ca anticomunist, desigur, dar nici ca și comunist.** Concomitent, în Rusia au loc mișcări anticomuniste și comuniste de protest la adresa slăbiciunii lui Eltîn de a contempla destrămarea Uniunii Sovietice. Și de la stînga, și de la dreapta este regretat un abuz, iar Boris Eltîn este nedreptățit de criticii lui, care nu vor să observe că micul țar revine la condiția tuturor liderilor care l-au premers. Din linia a doua, Rutkoi și ceilalți abia așteaptă să-i ia locul. Cu o nerușinare, la fel de prost disimulată, Rutkoi acuză Moldova că ar fi atacat orașele de pe malul sting al Nistrului. Declarație apocaliptică! Un stat să atace propriile organe legale ale puterii... A nu se uita, aceasta e declarația unui înalt personaj al scenei politice moscovite, cu privire la o situație de pe pămîntul altei țări, unde Moscova păstrează și manevrează armată sa. Pare absurd, dar eu cred că este purul adevăr: Rusia vrea să transforme Moldova într-o Serbie demnă de condamnarea ei internațională, căci Eltîn declara, la întoarcerea din America: **«Noi acționăm pentru apărarea oamenilor și ca să înceteze vărsările de sînge».** Deci de-ala omoară armata rusă oameni, ca să nu moară nimeni. Și de-ala varsă armata de sub comanda lui Eltîn sînge, ca să înceteze vărsările de sînge. Cinism în stare pură, numele tău este Boris Eltîn! Moldova nici n-are armată. Moldova se apără aproape cu mîinile goale, iar Eltîn teoretizează crimele sale, la adresa Moldovei, prin umanismul armatei lui de ocupație și prin dorința de a înceta vărsările de sînge. Dar ce căutați acolo, domnilor ruși? Cu ce prilej prin Moldova? Ce prerogative v-ați asumat, de-l judecați voi pe Mircea Snegur? De ce Comunitatea internațională și, în primul rînd, America, mereu justițiară, nu cere acestor barbari să se retragă în granițele lor?

Iar dacă există un interes adevărat pentru păstrarea granițelor, de ce se privește cu ochi orbi călcarea zilnică în picioare a teritoriului unei țări suverane de către o armată agresoare a Moscovei? Sau principiile durează numai cît le convine stăpînilor nemiloși ai lumii? Ce ne va aduce proiectata întîlnire la vîrf a liderilor din jurul acestui nucleu de foc? Cum se concretizează declarațiile de dragoste și sprijin ale Statelor Unite față de Basarabia? Ce zic și mai ales ce fac teroriștii, fals unioniști, care au forțat în permanență lucrurile, acuzîndu-l pe Mircea Snegur că nu face ceea ce-i cer ei? De ce nu se duc ei acum pe frontul transnistrean, să proclame unirea? Adevărul e că Mircea Snegur s-a dovedit conducătorul cel mai potrivit al Republicii Moldova, în acești ani. Situația lui e grea, adică e mai mult decît imposibilă. Am vorbit mult despre toate (la sfîrșitul lui mai 1992) cu acest om curajos, cinstit și animat de cele mai curate sentimente românești, care mi-a devenit foarte drag. Mi-l închipui acum frămîntat de îndoieli și căutînd soluția cea mai oportună. Și dînsul știe, cum știm toți, că situațiile, prin care trecem, nu se repetă la o prea scurtă distanță în timp. Ceva trebue făcut. Dumnezeul Basarabiei se află deasupra el. Poate că el îi va spune lui Snegur ce trebuie făcut imediat și ce trebuie făcut în timp. Poate că soluția va apărea, într-una din zilele acestui început de vară, încendiat de ultimatumuri și de crime împotriva românilor din Transnistria. Noi trebuie să facem ceva concret și important pentru Basarabia. Neamul românesc este îndoliat cînd mor flăcăii basarabeni pe Nistru. Să-mi fie îngăduit să reiau aici opinia cea mai recentă, a luptătorilor din linia întîi a Transnistriei, în legătură cu atitudinea României și a președintelui Iliescu cu: **«În sfîrșit vă simțim ca frați, ziceau ei. Iliescu nu ne-a lăsat să ne împuște ăia ca pe iepuri. Mulțumiți fraților români!».**

Dar trebuie și mai mult. Cu aceeași cumpănire, dar fără frică! Eltîn și Rutkoi și armatele lor nu sînt mai puternici decît Brejnev și armatele lui în 1968, cînd Ceaușescu li se opunea cu vehemență. Dar comunitatea internațională trebuie din nou sensibilizată. Ajutoarele pe care le acordă ea Rusiei devin o sfidare la adresa tuturor țărilor abia scăpate de sub teroarea sovietică.

Pare că Mihai Eminescu scrie iarăși, de data aceasta pe Nistru, a treia **Scrisoare** a sa. Ca-ntr-o fatalitate se repetă președintele are de răspuns «DA» întrebări: «Tu ești Da, el e Mircea și fra frații lui. Cît de-ade de asemănător poate din interiorul textului nescian, președintele vei: **«N-avem oști, rea de moșie e un nu se-nspăimîntează faimă...»**, dragă dom tin Boris, domnule Leonid! Și totuși t avem oști, trebule țară puternică. Oric re ar fi, un imperiu de contradicții e m decît o țară unită. tem noi o țară cumva uneltirile imp destinează dezunirii pentru a ne remorc aceea eu nu cred că prioritate mai urg Unirea. **Unirea în fie rră română, ca minim ție à Unirii tuturor în mâne!** Și mai e ceva. singeratele tranșee ale nistriei nu sînt resim fiecare dintre noi, cei coace de Prut, ca niște de apropiate ale grăd ecăruia dintre noi, ar meritâm să ne numim Am sentimentul și aș am certitudinea că una acele tranșee transi traverzează Cabinetul dențial, podeaua Const și Piața Victoriei. To va hotărî, cu privire l mânia, nu poate să seama și de realitatea tragice tranșei.

Adrian PĂUNES